

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací v právnej veci žalobcu: **N. - I., a. s., M.**, IČO: X., zast. V. & P., s. r. o., R., proti žalovanému **1./ Ing. J. F., štátny občan Č., narodený X., bytom C. a 2./ Ing. I. R., PhD., štátny občan Č., narodený X., bytom K.**, obaja zastúpení Mgr. M. T., advokátom so sídlom G., **o určenie neúčinnosti zmlúv o prevode obchodného podielu, o návrhu na nariadenie predbežného opatrenia**, vedenej na Okresnom súde Bratislava II pod sp. zn.: 24 Cb/42/2012, na dovolanie žalovaného 1./ a 2./ proti uzneseniu Krajského súdu v Bratislave z 23. mája 2012, č. k.: 3 Cob/175/2012-81, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalovaného v 1./ a 2./ rade **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

Podaním z 27. februára 2012, doručeného súdu prvého stupňa 2. marca 2012 sa žalobca domáhal, aby súd určil, že zmluva o prevode obchodného podielu, uzatvorená medzi dlžníkom ako prevodcom a žalovaným v 1. rade a žalovaným v 2. rade ako nadobúdateľmi obchodného podielu, na základe ktorej dlžník na žalovaného v 1. rade previedol obchodný podiel v spoločnosti D. vo výške 50% a na žalovaného v 2. rade obchodný podiel v spoločnosti D. vo výške 50%, je voči žalobcovi právne neúčinná. Žalobca sa zároveň domáhal nariadenia predbežného opatrenia zakazujúceho žalovaným nakladať s ich obchodnými podielmi v spoločnosti D., ktoré nadobudli od dlžníka na základe zmluvy o prevode obchodného podielu, a ďalej, aby im súd zakázal tieto obchodné podiely previesť na iné osoby, scudzit' ich, podieľať sa s nimi na podnikaní inej obchodnej spoločnosti, ručiť nimi, alebo zriadiť k nim právo tretej osoby, a to až do právoplatnosti rozhodnutia súdu o odporovacej žalobe.

Okresný súd Bratislava II rozhodol o návrhu na nariadenie predbežného opatrenia uznesením z 15. marca 2012, č. k. 24 Cb 42/2012-41 tak, že návrh na nariadenie predbežného opatrenia zamietol. Z odôvodnenia rozhodnutia súdu prvého stupňa vyplýva, že žalobca v predmetnom prípade neosvedčil existenciu zákonných predpokladov na nariadenie predbežného opatrenia. Z návrhu na nariadenie predbežného opatrenia a jeho príloh vyplýva, že žalobca vedie spor o zaplatenie peňažnej pohľadávky voči dlžníkovi, právnomu úkonu ktorého návrhom vo veci samej mieni odporovať, avšak nárok, ktorý by v prípade úspechu v konaní o odporovateľnosť právneho úkonu, chcel prípadne uspokojiť aj z obchodných podielov, prevedených na žalovaných, mu zatiaľ nebol právoplatne priznaný. Hoci neexistencia vykonateľného súdneho rozhodnutia nie je nevyhnutným predpokladom pre nariadenie predbežného opatrenia, je potrebné zdôrazniť, že v danom prípade nebolo ani osvedčené, že podľa stavu rozhodcovského konania možno v dohľadnej dobe očakávať vynesenie rozhodnutia, ktoré by mohlo byť exekučným titulom. Žalobcov nárok na zaplatenie pohľadávky, uplatňovanej vzájomným návrhom v rozhodcovskom konaní tak nemožno považovať za osvedčený.

Konanie, v ktorom sa žalobca domáha odporovateľnosti právneho úkonu - zmluvy o prevode obchodného podielu, zatiaľ nie je v štádiu, v ktorom by bolo možné predpokladať, že v dohľadnej dobe dôjde k rozhodnutiu vo veci samej, a preto obava zo zmarenia výkonu súdneho rozhodnutia je predčasná. Žalobca neosvedčil existenciu nebezpečenstva bezprostredne hroziacej ujmy, a teda z jeho návrhu nie je zrejmá ani potreba naliehavej úpravy právnych vzťahov účastníkov konania.

Proti tomuto uzneseniu podal odvolanie žalobca, o ktorom rozhodol Krajský súd v Bratislave ako súd odvolací uznesením z 23. mája 2012, č. k. 3 Cob 175/2012-81 tak, že napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa zmenil a nariadil predbežné opatrenie.

Z odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho vyplýva, že dospel k názoru, že žalobca listinnými dôkazmi, založenými v spise, preukázal dôvodnosť svojho žalobného nároku a tiež potrebu dočasnej úpravy pomerov účastníkov konania. Preukázal, že s dlžníkom D. S., s. r. o., P., vedie spor na medzinárodnej arbitráži v Rakúskej republike, že tento dlžník previedol svoj obchodný podiel v spoločnosti D., s. r. o., B., na svojich spoločníkov, teda

na spriaznené osoby, v dôsledku čoho podal žalobca odporovaciu žalobu a súčasne návrh na nariadenie predbežného opatrenia. Na základe uvedených skutočností odvolací súd dospel k záveru, že sú splnené všetky predpoklady pre nariadenie predbežného opatrenia, a preto napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa zmenil a návrhu na nariadenie predbežného opatrenia v celom rozsahu vyhovel.

K námietke žalovaných o nedostatku právomoci slovenského súdu (nimi namietanej miestnej nepríslušnosti) odvolací súd uviedol, že nie je správna a poukázal na zdôvodnenie prvostupňového súdu v napadnutom uznesení. Právomoc slovenského súdu je daná aj podľa § 37 zák. č. 97/1963 Zb. o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom, pretože žalovaní - štátni občania Českej republiky, majú na území Slovenskej republiky majetok. nakoľko sú spoluvlastníkmi spoločnosti založenej a zapísanej v Slovenskej republike.

Proti tomuto uzneseniu podali žalovaní dovolanie a navrhli, aby dovolací súd napadnuté uznesenie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Ako dôvody dovolania žalovaní uviedli: v konaní došlo k chybe v zmysle ust. § 237 písm. f/ O. s. p. a konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p.).

Paragraf 237 písm. f/ O. s. p. - k jeho naplneniu došlo nedostatočnosťou a nepresvedčivosťou odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu, pričom v dôsledku chybného postupu odvolacieho súdu bola dovolateľom odňatá možnosť konať pred súdom .

Odvolací súd sa vo svojom rozhodnutí nevysporiadal s námietkami uvedenými žalovanými v ich vyjadrení k odvolaniu žalobcu, a to, že realizácia prevodu častí obchodného podielu bola realizovaná za obvyklých trhových podmienok, a preto neukracuje veriteľov. Rovnako sa odvolací súd nevysporiadal s požiadavkou preukázania nebezpečenstva bezprostredne hroziacej ujmy žalobcovi. Ďalej poukázal, že prevod obchodných podielov bol ekvivalentný právny úkon, pretože za plnenie, ktoré ním dlžník stratil, nadobudol iné plnenie skutočne rovnocennej povahy. Takýto úkon preto nikdy nemôže byť odporovateľným.

Žalobca vo svojom písomnom vyjadrení k dovolaniu žalovaných poukázal na ust.

§ 239 ods. 3 O. s. p. K tvrdenej prípustnosti dovolania podľa ust. § 237 písm. f/ O. s. p. žalobca uviedol, že dovolatelia sú si vedomí konštantnej judikatúry, ktorá na rozhodnutia, ktorými sa nerozhodlo meritórne vo veci samej, nekladie také formálno-právne požiadavky, ako na rozsudok a napriek tomu argumentujú nedostatkami v odôvodnení napadnutého uznesenia, ktoré údajne môžu viesť k nepreskúmateľnosti napádaného súdneho rozhodnutia. Hlavným argumentom dovolateľov je fakt, že odvolací súd nezaujal stanovisko k nim tvrdeným skutočnostiam, prezentovaným vo vyjadrení k odvolaniu žalobcu voči uzneseniu súdu prvého stupňa, ktorým bol návrh na nariadenie predbežného opatrenia zamietnutý. Dovolatelia sa k odvolaniu žalobcu vyjadrili napriek tomu, že k tomuto neboli súdom vyzvaní a napadnuté uznesenie im ani nebolo doručené. Takýto postup súdu je v súlade s ust. § 75 ods. 8 O. s. p., predstavujúci špecifickú zákonnú konštrukciu platnú len pre konanie o predbežnom opatrení. Zákon - O. s. p. v súvislosti s predbežným opatrením upravuje okruh účastníkov, ktorým sa doručuje a ktorí majú možnosť sa k nemu vyjadriť. Tým sa eliminujú vplyvy, ktoré by mohli ovplyvniť bezprostrednosť a rýchlosť poskytovanej ochrany. Za týchto okolností podľa názoru žalobcu, dovolatelia v dovolaní nemôžu argumentovať dôvodmi zmätočnosti v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p. Preto odvolací súd postupoval podľa zákona a nemohol porušiť základné právo účastníka na súdnu ochranu.

Žalobca vo vyjadrení uviedol aj svoj názor, že nie je možné a ani účelné pri rozhodovaní o predbežnom opatrení skúmať dôsledky znalecky určenej ceny za prevod časti obchodného podielu. Takýto postup by bol v rozpore s povahou konania o predbežnom opatrení, ktoré má poskytnúť len dočasnú a predbežnú ochranu a ak má byť účinné, musí byť vydané rýchlo. Dovolateľmi navrhované skúmanie je možné vykonať až v rámci rozhodovania súdu vo veci samej.

K ekvivalentnosti právneho úkonu, ktorému nemožno odporovať, žalobca uviedol, že zo Zmluvy o prevode obchodného podielu (čl. IV bod a 2) vyplýva cena za prevádzaný obchodný podiel údajne určená na základe znaleckého posudku. V čl. IV bod 3 a 4 vyššie uvedenej zmluvy je uvedené, že cena za prevod obchodného podielu bude nadobúdateľmi zaplatená do 30 dní odo dňa uzavretia zmluvy.

Zmluva teda nadobudla platnosť a účinnosť dňom podpisu zmluvnými stranami a jej platnosť a účinnosť nebola podmienená až skutočným zaplatením ceny za prevod

obchodného podielu. Dovolatelia hodnoverným spôsobom nevyvrátili v žalobe vyslovené obavy o možnej fiktívnej platbe. Naďalej teda trvá reálne nebezpečenstvo bezprostredne hroziacej ujmy. Žalobca nemá vedomosť o existencii iného ekvivalentného a kredibilitného majetku jeho dlžníka, spoločnosti D. S.. s. r. o. Žalobca tiež uviedol, že nepredložil Zmluvu o prevode obchodného podielu, lebo ju v čase podania žaloby nemal, teda s ňou nedisponoval. Záverom navrhol, aby dovolací súd dovolanie zamietol a zaviazal žalovaných spoločne a nerozdielne na náhradu trov konania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O. s. p.) po zistení, že dovolanie bolo podané v zákonom stanovenej lehote podľa ust. § 240 ods. 1 O. s. p., má náležitosti vyžadované v ust. § 241 O. s. p., a preto prv, ako pristúpil k vecnému prejednávaniu dovolania, skúmal, či v predmetnej veci sú splnené podmienky, stanovené pre prípustnosť dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku.

Dovolaním žalovaných je napadnuté uznesenie odvolacieho súdu, a preto dovolací súd skúmal prípustnosť dovolania podľa ust. § 239 ods. 1 a 2 O. s. p. a konštatoval, že prípustnosť dovolania podľa § 239 O. s. p. nie je daná, keďže ust. § 239 ods. 3 O. s. p. stanovuje, že ustanovenia odsekov 1 a 2 § 239 O. s. p. neplatia, ak ide o uznesenie o predbežnom opatrení.

Podľa ust. § 236 ods. 1 O. s. p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo, alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, rozhodoval vylúčený sudca, alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát (§ 237 písm. a/ až g/ O. s. p.).

Z dôvodov, uvedených v ust. § 237 O. s. p. teda možno podať dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vtedy, ak trpí niektorou vadou vymenovanou v písm. a/ až g/.

Tieto taxatívne vymenované vady majú za následok tzv. zmätočnosť rozhodnutia. K tomu, či rozhodnutie odvolacieho súdu trpí niektorou z väd, uvedených v § 237 O. s. p., prihliada dovolací súd nielen na námietku dovolateľa, ale z úradnej povinnosti zisťuje jej existenciu bez zreteľa na to, či dovolateľ existenciu vady tvrdil alebo netvrdil.

Dovolací súd po preskúmaní napadnutého rozhodnutia, ako aj konania, ktoré mu predchádzalo, dospel k názoru, že rozhodnutie odvolacieho súdu netrpí vadami, uvedenými v § 237 písm. a/, b/, c/, d/, e/, a g/ O. s. p. a na existenciu týchto väd ani dovolateľa nepoukazujú.

Dovolatelia prípustnosť dovolania odvodzujú tým, že sa im postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

Odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie postup súdu, ktorým znemožní účastníkovi konania realizáciu procesných práv, priznaných mu Občianskym súdnym poriadkom za účelom obhájenia a ochrany jeho práva právom chránených záujmov. Musí však ísť o znemožnenie realizácie konkrétnych procesných práv, ktoré by inak účastník konania mohol pred súdom uplatniť a z ktorých bol v dôsledku nesprávneho postupu súdu vylúčený.

O odňatie možnosti konať pred súdom nejde v prípade, ak súd nevyhovie návrhu účastníka, ale postupuje v súlade s Občianskym súdnym poriadkom, súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníka konania, navrhovaním a hodnotením dôkazov. Procesný postoj účastníka konania zásadne nemožno bez ďalšieho dokazovania implikovať povinnosť súdu akceptovať jeho návrhy, procesné úkony a obsah opravných prostriedkov a rozhodnúť podľa nich. Súd je však povinný na tieto procesné úkony primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným poriadkom, a to aj pri rešpektovaní druhu civilného procesu, v ktorom účastník konania uplatňuje svoje nároky, alebo sa bráni proti ich uplatneniu, prípadne štádia civilného procesu (IV. ÚS 329/04).

Žalobca podal na súde prvého stupňa 2. marca 2012 žalobu o vyslovenie neúčinnosti právneho úkonu - zmluvy o prevode obchodného podielu a zároveň podal návrh

na nariadenie predbežného opatrenia podľa ust. § 102 O. s. p.

Súdy nižších stupňov rozhodli o návrhu na nariadenie predbežného opatrenia podľa ust. § 102 ods. 1 O. s. p. v spojení s ust. § 75 až § 77 O. s. p.

Dovolací súd konštatoval, že súdy sa zákonnými ustanovenia § 75 až § 77 O. s. p. riadili, konkrétne ust. § 75 ods. 8 O. s. p. súd prvého stupňa návrh na nariadenie predbežného opatrenia zamietol uznesením, ktoré doručil žalobcovi. Žalovaným ho nedoručoval v súlade s § 75 ods. 8 O. s. p. Ani odvolanie podané žalobcom nebolo doručované žalovaným, čo je v súlade s Občianskym súdnym poriadkom. Žalovaní bez vyzvania súdu, napriek tomu, že odvolanie žalobcu im nebolo doručené, zaslali súdu prvého stupňa vyjadrenie k odvolaniu žalobcu. Dovolací súd rozhodol o odvolaní žalobcu uznesením 23. mája 2012. Keďže rozhodnutie o predbežnom opatrení nie je rozhodnutím vo veci samej, forma rozhodnutia súdu je uznesenie. Podľa ust. § 211 ods. 2 O. s. p., ak tento zákon neustanovuje inak, pre konanie na odvolacom súde platia primerane ustanovenia o konaní pred súdom prvého stupňa. Z citovaného ustanovenia O. s. p. teda vyplýva, že aj dovolací súd rozhoduje o odvolaní vo veci predbežného opatrenia uznesením za použitia ust. § 102 ods. 1 v spojení s ust. § 75 až § 77 O. s. p., pričom na nariadenie predbežného opatrenia a na prejednanie odvolania proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa o predbežnom opatrení, súd prvého stupňa ani dovolací súd nemusí nariadiť pojednávanie.(§ 223 O. s. p.).

Dovolací súd vychádza z názoru, že zmyslom predbežného opatrenia je dočasná úprava pomerov účastníkov konania (nie s konečnou platnosťou, pričom musí byť poskytnutá ochrana tomu, kto o vydanie predbežného opatrenia žiada, ako aj tomu, voči ktorému predbežné opatrenie smeruje. Ochrana toho, proti komu má navrhované predbežné opatrenie smerovať, však nemôže dosiahnuť takej intenzity, aby prakticky znemožňovala ochranu oprávnených záujmov druhej strany. Dovolací súd poukazuje, že ide pritom o dočasné opatrenie, ktorého trvanie je obmedzené, ktoré môže byť na návrh zrušené a predbežným opatrením nie je prejudikovaný konečný výsledok sporu, ale ide o prostriedok, ktorým sa zabezpečuje, aby konečné rozhodnutie mohlo mať vôbec reálny význam. Vyžaduje sa, aby žalobca osvedčil súdu základné skutočnosti, teda sám nárok a osvedčil aj pravdepodobnosť možného ohrozenia výkonu rozhodnutia. Samotný nárok nemusí byť teda preukázaný nepochybne. Súd je preto tieto okolnosti v rámci konania o nariadení predbežného

opatrenia povinný zvážiť a rozhodnúť, pričom však pri rozhodovaní o predbežnom opatrení súd nie je povinný vykonávať dokazovanie ani výsluchom účastníkov. Musí vychádzať zo skutočností, preukázaných alebo osvedčených žalobcom. Pri osvedčovaní nároku nie je potrebné dbať na formálne požiadavky, inak platné pre dokazovanie, vrátane požiadavky, aby sa druhá strana sporu mohla vyjadriť k obsahu listín, ovplyvňujúcich úsudok súdu o splnení predpokladov pre nariadenie predbežného opatrenia. Keďže odvolací súd pri úvahe o tom, či sú osvedčené skutočnosti rozhodné pre nariadenie predbežného opatrenia, postupoval v konaní v súlade s uvedenými závermi, nie je prípustnosť dovolania daná podľa ust. § 237 písm. f/ O. s. p.

Dovolací súd poznamenáva/, že námietky dovolateľov, týkajúce sa: 1/ realizácie prevodu obchodných podielov za obvyklých trhových podmienok neukracujúcich veriteľov. 2/ nevyvsporiadanie sa s požiadavkou preukázania bezprostredne hroziacej ujmy a 3/ či nešlo o ekvivalentný právny úkon, ktorý odporovateľným nikdy nemôže byť, sa týkajú merita veci uplatnenej žalobcom v žalobe o odporovateľnosť právneho úkonu, ku ktorým je potrebné vykonať riadne dokazovanie, čo odporuje zmyslu predbežného opatrenia ako dočasnej úpravy pomerov účastníkov konania. Preto k nim dovolací súd ako nedôvodným nemohol prihliadnuť.

Dovolací súd sa zaoberal aj námietkou tzv. zmätočnosti napadnutého uznesenia odvolacieho súdu, ktoré podľa dovolateľov nie je riadne odôvodnené.

Dovolací súd preskúmal napadnuté uznesenie odvolacieho súdu za použitia ust § 76 ods. 4 O. s. p. a dospel k názoru, že napadnuté uznesenie vykazuje všetky náležitosti vyžadované Občianskym súdnym poriadkom. Keďže odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa zmenil tak, že návrhu žalobcu na nariadenie predbežného opatrenia v celom rozsahu vyhovel a stotožnil sa so skutkovými a právnymi dôvodmi návrhu na nariadenie predbežného opatrenia, súd toto skonštatoval v odôvodnení a ďalšie dôvody už nemusel uvádzať.

Preto dovolací súd vyhodnotil námietku dovolateľov o zmätočnosti napadnutého uznesenia odvolacieho súdu za nedôvodnú a nemohol k nej prihliadnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako vyplýva z vyššie uvedeného, nezistil v predmetnej veci prípustnosť dovolania podľa ust. § 237 O. s. p. a prípustnosť dovolania vzhľadom na ust. § 239 ods. 3 O. s. p. nie je daná ani podľa ust. § 239 ods. 1 a 2 O. s. p., preto dovolanie žalovaných podľa ust. § 243b ods. 5 O. s. p. v spojení s ust. § 218 ods. 1 písm. c/ O. s. p. odmietol, keďže dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné.

O trovách dovolacieho konania rozhodne súd prvého stupňa v rozhodnutí vo veci samej (§ 243b ods. 5 v spojení s § 224 ods. 1 a § 145 O. s. p.).

Dovolací senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky prijal toto uznesenie hlasovaním, a to pomerom hlasov 3:0.

Poučenie: Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 13. decembra 2012

JUDr. Darina Ličková, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Hana Segečová